

Projektin loppuraportti

Valtionhallinnon yhteentoimivuuden kehittämisohjelma,
valtionhallinnon arkkitehtuurin suunnittelu -hanke

Toiminta- ja ohjausmallin kehittäminen -
projekti

24.6.2007

Versio: 1.0

1. Johdanto

Tämä dokumentti on valtionhallinnon arkkitehtuurin suunnittelu -hankkeen Toiminta- ja ohjausmallin kehittäminen –projektin loppuraportti.

Tässä dokumentissa kuvataan ko. projektin kulku ja saavutukset. Varsinaiset tuotokset on kuvattu omissa dokumenteissaan.

2. Projektin organisointi

Toiminta- ja ohjausmalli -projektiin kuuluivat:

- Pauli Kartano, valtiovarainministeriö, projektipäällikkö
- Arja Terho, valtiovarainministeriö
- Anja Simola, valtiovarainministeriö
- Pentti Salmela, Työterveyslaitos
- Risto Hakoila, Valtiokonttori
- Tuukka Seppälä, Tampereen kaupunki
- Mika Kivilompolo, Helsingin yliopisto
- Katja Liimatainen, Jyväskylän yliopisto

Mallin laatimisen tukena toimivat konsultit:

- Mika Karjalainen, johtava konsultti, toimittajan projektipäällikkö, Silver Planet Oy
- Antti Nummiranta, Silver Planet Oy
- Laura Leinikka, Capgemini Finland Oy
- Jukka Lähesmaa, SysOpen Digia Oyj
- Olli-Pekka Soini, SysOpen Digia Oyj

Tuotosten katselmointiin osallistui myös muiden valtionhallinnon arkkitehtuurin suunnittelu –hankkeen avainhenkilöitä.

Toiminta- ja ohjausmalli -projekti oli osa Valtionhallinnon arkkitehtuurin suunnitteluhanketta ja projektin ohjauksesta ja sen tuotosten hyväksymisestä vastasi ko. hankkeen ohjausryhmä.

3. Projektin läpivienti

Viitekehys

Valtionhallinnon yhteensopivuusohjelmaan kuulunut valtionhallinnon arkkitehtuurin suunnittelu –hanke oli jaettu viiteen projektiin, joista yksi oli arkkitehtuurin toiminta- ja ohjausmallin kehittämisprojekti.

Toiminta- ja ohjausmalliprojekti puolestaan jakaantui kolmeen keskeiseen osa-alueeseen:

- Arkkitehtuurikyvykkyyden kypsyystasomallin laatiminen
- Arkkitehtuurin hallintamallin laatiminen
- Arkkitehtuurin käyttöönottosuunnitelman laatiminen

Kustakin osa-alueesta tehtiin itsenäinen dokumentaationsa.

Aikataulu

Projektin aikataulu piti varsin hyvin.

Projektin aikataulu sovitettiin tarjouspyynnössä kuvattuun aikatauluun, jonka mukaan projektin tulosten tuli valmistua viimeistään kesällä 2007.

Tarjoukseen liitettyssä projektisuunnitelmassa projekti oli suunniteltu vietävän läpi aikavälillä 3.11.2006 – 5.5.2007. Asiakkaasta johtuvasta syystä projekti pääsi kuitenkin alkamaan vasta joulukuun alkupuolella 2006. Projektin Kick-offissa täsmennettiin projektin aikataulua, jonka mukaan projektin tuotosten tulisi olla valmiita toukokuussa 2007, jonka jälkeen koko arkkitehtuurihankkeen tuotosten toimeenpanosuunnitelmaa vielä täsmennettäisiin yhdessä muiden hankkeen projektien avainhenkilöiden kanssa.

Projekti käynnistyi vuoden 2007 alussa hyvin ja eteni pääsääntöisesti projektisuunnitelman mukaisessa aikataulussa. Kaikkia osa-alueita saatiin vietyä eteenpäin sovitussa aikataulussa.

Ensimmäiseksi valmistui maaliskuussa 2007 arkkitehtuurikyvykkyyden kypsyystasomalli sekä hyöty-kustannusmalli. Tätä seurasi toukokuussa arkkitehtuurin hallintamalli. Arkkitehtuurin toimeenpanosuunnitelmaa päästiin suunnittelemaan jo toukokuun alkupuolella. 23.5. ja 12.6. toteutettujen yhteistyöpajojen jälkeen dokumentoitiin lopullinen arkkitehtuurin toimeenpanosuunnitelma.

Tuotokset saatiin valmiiksi sovitun aikataulun mukaisesti. Ohjausryhmä käsiteli erityisesti kypsyystasomallia alkuperäistä arviota pidempään, mutta tästä ei aiheutunut haittaa.

Eteneminen

Projekti eteni verrattain hyvin.

Projekti käynnistettiin sekä kypsyystasomallin että erityisesti arkkitehtuurin hallintamallin ylätasoinen kuvaamisella tammikuussa 2007. Tämä tehtiin siksi, että hankkeen muut projektit tarvitsivat omissa projekteissaan tietoa näistä perusmekanismeista. Toiseksi toteutettiin helmikuussa arkkitehtuurikyvykkyy-

den karkeata arviointia sekä arkkitehtuurikyvykkyyden kypsyystasomallin kehittämistä varten 11 valtionhallinnon organisaation haastattelu. Nämä dokumentoitiin arkkitehtuurin kypsyystasomallin liitteeksi.

Arkkitehtuurin hallintamalli laadittiin normaalien projektiryhmän tapaamisten ja työpajojen tuloksena toukokuun alkuun mennessä.

Arkkitehtuurin toimeenpanosuunnitelma puolestaan toteutettiin eri tavalla kuin muut projektin tuotokset. Ensin projektiryhmä itsenäisesti laati käyttöönottosuunnitelman rungon. Tätä täydennettiin ensin koko hankkeen avainhenkilöiden työpajassa 23.5. Tämän jälkeen tätä täsmennettyä toimeenpanosuunnitelmaa esiteltiin valtionhallinnon virkamiehille ns. Säätytalon messuilla 7-8.6. Näistä messuista saatua palautetta käsiteltiin 12.6. koko päivän kestäneessä työpajassa, jonka perusteella laadittiin lopullinen käyttöönottosuunnitelma.

Viimeiseksi laadittiin tämä loppuraportti juhannuksena 2007.

Koko projektin ajan kokoontui hankkeen koordinoitiryhmä säännöllisesti kahden viikon välein sovittamaan hankkeen eri projekteja toisiinsa.

Projektiryhmä kokoontui useita kertoja. Pääsääntöisesti kokoonnuttiin konsultin johdolla yhdeksi työpäiväksi kerran viikossa. Tämän lisäksi projektiryhmät ja konsultti toteuttivat tapaamisten ulkopuolelle heille asetettuja tehtäviä sekä projektipäälliköt Karjalainen ja Kartano suunnittelivat projektin kulkua ja toteuttivat käytännön järjestelyitä.

4. Tuotokset ja saavutukset

Tuotokset

Projektissa laadittiin seuraavat tuotokset:

- Arkkitehtuurikyvykkyyden kypsyystasomalli
 - Liite 1, Arkkitehtuurikypsyystasot ja niiden kriteerit.xls
 - Liite 2, Tiivistelmä tehdyistä haastatteluista
 - Liite 3, Arkkitehtuurikyvykkyyden arviointipohja
 - Liite 4, Arkkitehtuurikyvykkyyden kypsyystasomallin taustaa
- Arkkitehtuurikyvykkyyden hyöty-kustannustekijä –analyysi
 - Hyöty-kustannustekijä –analyysi.xls
- Arkkitehtuurin hallintamalli
 - Liite 1, Vuosiraporttipohja
 - Liite 2, Arkkitehtuurin hallinnan pikaohjeet
 - Liite 3, IT-toiminnan roolijako
 - Liite 4, Arkkitehtuurin hallintamallin laatimisprojektin läpivienti
- Arkkitehtuurimallin käyttöönottosuunnitelma

Tavoitteiden saavuttaminen

Projektin olennaisimmat tavoitteet olivat:

”Kehittämistarpeiden lähtökohdaksi suunnitellaan ja toteutetaan kypsyydentasopohjainen arkkitehtuurikyvykkyyden nykytilan arviointi: valtionhallinnon organisaatioiden arkkitehtuuriajattelun ja osaamisen kypsyyden selvittäminen. Kartoituksessa kerätään tietoja virastojen arkkitehtuurityöstä ja sen tuloksista, kehittämisresursseista, arkkitehtuurin eri osa-alueiden kuvauksista (toiminnan kuvaukset, tietoarkkitehtuurin kuvaukset, sanastot ja käsitelmämalli, tietojärjestelmäarkkitehtuurin kuvaukset, teknisen arkkitehtuurin kuvaukset) sekä niiden ylläpidon ja hyödyntämisen prosesseista.

Seurantaa ja arviointia varten määritellään kypsyydentasomallin eri ambitiotasolle soveltuvat mittarit, tehdään kustannus-hyötyanalyysi ja suunnitellaan arkkitehtuurin kehittämisen, ylläpidon ja soveltamisen käyttöönotto.”

Tavoitteet täyttyivät kohtalaisesti. Muut tavoitteet täyttyivät hyvin, mutta arkkitehtuurikyvykkyyden kartoituksessa saatiin tietoa vain kohdeotokselta, ei koko valtionhallinnosta.

5. Työmäärät ja kustannukset

Projektin työmääräksi oli konsulttien osalta määritelty 76 htp, josta koordinoitujen osuudeksi oli määritelty 16 htp. Tämä sisältää myös projektin laajemmat ns. ASE-työpajat sekä projektin alussa että lopussa sekä ns. Säätytalon kaksipäiväiset messut.

Projektin työmäärät toteutuivat budjetoidun mukaisesti. Kustannusylityksiä ei tullut.

6. Projektin aikaiset haasteet

Projektissa ei ollut merkittäviä tai vakavia haasteita.

Lieviä haasteita projektin kulkuun aiheuttivat seuraavat seikat:

- **Asiakkaan projektipäällikön nimeäminen**
Projektin alku viivästyi osaltaan sen vuoksi, ettei asiakkaan puolelta saatu riittävän ajoissa nimettyä projektipäällikköä. Tällä ei kuitenkaan ollut vaikutuksia projektin loppuaikatauluun tai tuloksiin.
- **Toimittajan konsulttitiimin kokoonpanomuutokset**
Toimittajan projektiryhmä koostui kolmen eri yrityksen asiantuntijoista. Toimittajan puolelta jouduttiin aikatauluhaasteiden takia vaihtamaan kaksi henkilöä toisiin asiantuntijoihin. Tämä tuotti jonkin verran haasteita projektin koordinoinnissa.
- **Asiakkaan projektihenkilöstön alhainen osallistumisaktiivisuus projektin työpajoihin**
Erityisesti projektin keskivälillä asiakkaan projektiryhmän asiantuntijoita osallistui varsin laiskasti projektin tapaamisiin. Tämä aiheutti sen,

että laaja-alaista palautetta jouduttiin painottamaan tuotosten katsel-
mointivaiheeseen.